

ORIENTAL STUDIES TRIPOS Part II

South Asian Studies

Friday 29 May 2009 13.30 – 16.30

SA.11 SANSKRIT SPECIFIED TEXTS, 1

*Candidates should answer **all** questions.*

*Write your number **not** your name on the cover sheet of **each** Answer Book.*

STATIONERY REQUIREMENTS

20 Page Answer Book x 1

Rough Work Pad

**You may not start to read the questions
printed on the subsequent pages of this
question paper until instructed that you may
do so by the Invigilator.**

1 Translate into ENGLISH:

(25 marks)

सर्वं सखे त्वय्युपपन्नमेतदुभे ममास्त्रे कुलिशं भवांश्च ।
 वज्रं तपोवीर्यमहत्सु कुण्ठं त्वं सर्वतोगामि च साधकं च ॥ १२ ॥
 अवैमि ते सारमतः खलु त्वां कार्ये गुरुण्यात्मसमं नियोक्ष्ये ।
 व्यादिश्यते भूधरतामवेक्ष्य कृष्णेन देहोद्धनाय शेषः ॥ १३ ॥
 आशंसता बाणगतिं वृषाङ्के कार्यं त्वया नः प्रतिपन्नकल्पम् ।
 निबोध यज्ञांशभुजामिदानीमुच्चैर्द्विषामीप्सितमेतदेव ॥ १४ ॥
 अमी हि वीर्यप्रभवं भवस्य जयाय सेनान्यमुशन्ति देवाः ।
 स च त्वदेकेषुनिपातसाध्यो ब्रह्माङ्गभूर्ब्रह्मणि योजितात्मा ॥ १५ ॥
 तस्मै हिमाद्रेः प्रयतां तनूजां यतात्मने रोचयितुं यतस्व ।
 योषित्सु तद्वीर्यनिषेकभूमिः सैव क्षमेत्यात्मभुवोपदिष्टम् ॥ १६ ॥
 गुरोर्नियोगाच्च नगेन्द्रकन्या स्थाणुं तपस्यन्तमधित्यकायाम् ।
 अन्वास्त इत्यप्सरसां मुखेभ्यः श्रुतं मया मत्प्रणिधिः स वर्गः ॥ १७ ॥
 तद्गच्छ सिद्धयै कुरु देवकार्यमर्थोऽयमर्थान्तरभाव्य एव ।
 अपेक्षते प्रत्ययमुत्तमं त्वां बीजाङ्कुरः प्रागुदयादिवाम्भः ॥ १८ ॥
 तस्मिन्सुराणां विजयाभ्युपाये तवैव नामास्त्रगतिः कृती त्वम् ।
 अप्यप्रसिद्धं यशसे हि पुंसामनन्यसाधारणमेव कर्म ॥ १९ ॥

Kumārasambhava 3.12–19

2 Translate into ENGLISH:

(25 marks)

सर्वेषु च शापभयप्रतिपन्नमौनेषु मुनिष्वन्यालापलीलयावधीरयति कमलसंभवे भगवती कुमारी किं चिदुन्मुक्तबालभावे भूषितनवयौवने वयसि वर्तमाना, गृहीतचामरप्रचलद्भुजलता पितामहमुपवीजयन्ती, निर्भर्त्सनताडनजातरागाभ्यामिव स्वभावारुणाभ्यां पादपल्लवाभ्यां समुज्जासमाना, शिष्यद्वयेनेव पदक्रममुखरेण नूपुरयुगलेन वाचालितचरणा, मदननगरतोरणस्तम्भविभ्रमं विभ्राणा जङ्गाद्वितयम्, सलीलमुत्ककलहंसकुलकलालापप्रलापिनि मेखलादासि विन्यस्तवामहस्तकिसलया, विद्वन्मानसनिवासलग्नेन गुणकलापेनेवांसावलम्बिन्या ब्रह्मसूत्रेण पवित्रीकृतकाया, भास्वन्मध्यनायकमनेकमुक्तानुयातमपवर्गमार्गमिव हारमुद्धहन्ती, वदनप्रविष्टसर्वविद्याचरणालक्तकरसेनेव पाटलेन स्फुरता दशनच्छदेन विराजमाना, संक्रान्तकमलासनकृष्णाजिनप्रतिमां साममधुरगीताकर्णनावतीर्णशशिहिरणामिव कपोलस्थलीं दधाना, तिर्यक्सावज्ञमुन्नमितैकभूलता, श्रोत्रमेकं विस्वरश्रवणकलुषितं प्रक्षालयन्तीवापाङ्गनिर्गतेन लोचनाश्रुजलप्रवाहेण, इतरश्रवणेन च विकसितसितसिन्धुवारमञ्जरीजुषा हसतेव प्रकटितविद्यामदा, श्रुतिप्रणयिभिः प्रणवैरिव कर्णावतंसकुसुममधुकरकुलैरुपास्यमाना, सूक्ष्मविमलेन प्रज्ञाप्रतानेनेवांशुकेनाच्छादितशरीरा, वाङ्मयमिव निर्मलं दिक्षु दशनज्योत्स्नालोकं विकिरन्ती देवी सरस्वती श्रुत्वा जहास ।

Harṣacarita 1.2

3 (a) Translate into ENGLISH:

(20 marks)

सर्गबन्धो महाकाव्यमुच्यते तस्य लक्षणम् ।
 आशीर्नमस्क्रिया वस्तुनिर्देशो वापि तन्मुखम् ॥ १४ ॥
 इतिहासकथोद्भूतमितरद्वा सदाश्रयम् ।
 चतुर्वर्गफलोपेतं चतुरोदात्तनायकम् ॥ १५ ॥
 नगरार्णवशैलार्तुचन्द्रार्कोदयवर्णनैः ।
 उद्यानसलिलक्रीडामधुपानरतोत्सवैः ॥ १६ ॥
 विप्रलम्भैर्विवाहैश्च कुमारोदयवर्णनैः ।
 मन्त्रदूतप्रयाणाजिनायकाभ्युदयैरपि ॥ १७ ॥
 अलंकृतमसंक्षिप्तं रसभावनिरन्तरम् ।
 सर्गैरनतिविस्तीर्णैः श्रव्यवृत्तैः सुसंधिभिः ॥ १८ ॥
 सर्वत्र भिन्नवृत्तान्तरूपेतं लोकरञ्जकम् ।
 काव्यं कल्पान्तरस्थायि जायते सदलंकृति ॥ १९ ॥
 न्यूनमप्यत्र यैः कैश्चिदङ्गैः काव्यं न वज्यते ।
 यद्युपात्तेषु संपत्तिराराधयति तद्विदः ॥ २० ॥
 गुणतः प्रागुपन्यस्य नायकं तेन विद्विषाम् ।
 निराकरणमित्येष मार्गः प्रकृतिसुन्दरः ॥ २१ ॥
 वंशवीर्यश्रुतादीनि वर्णयित्वा रिपोरपि ।
 तज्जयान्नायकोत्कर्षकथनं च धिनोति नः ॥ २२ ॥

Kāvyaḍarśa 1.14–22

(b) How closely do works of Sanskrit literature known to you adhere to the 'rules' given by Daṇḍin in *Kāvyaḍarśa* 1? How necessary is it to be familiar with Sanskrit poetics to appreciate Sanskrit poetry? (5 marks)

4 Translate into ENGLISH:

(25 marks)

विहरति वने राधा साधारणप्रणये हरौ
 विगलितनिजोत्कर्षादीर्ष्यविशेन गतान्यतः ।
 क्वचिदपि लताकुञ्जे गुञ्जन्मधुव्रतमण्डली-
 मुखरशिखरे लीना दीनाप्युवाच रहः सखीम् ॥ १ ॥
 संचरदधरसुधामधुरध्वनिमुखरितमोहनवंशम् ।
 चलितदृगञ्चलचञ्चलमौलिकपोलविलोलवतंसम् ।
 रासे हरिमिह विहितविलासम्
 स्मरति मनो मम कृतपरिहासम् ॥ २ ॥
 चन्द्रकचारुमयूरशिखण्डकमण्डलवलयितकेशम् ।
 प्रचुरपुरन्दरधनुरनुरञ्जितमेदुरमुदिरसुवेशम् ॥ रासे° ॥ ३ ॥
 गोपकदम्बनितम्बवतीमुखचुम्बनलम्भितलोभम् ।
 बन्धुजीवमधुराधरपल्लवमुल्लसितस्मितशोभम् ॥ रासे° ॥ ४ ॥

(TURN OVER)

विपुलपुलकभुजपल्लववलयितबल्लवयुवतिसहस्रम् ।
करचरणोरसि मणिगणभूषणकिरणविभिन्नतमिस्रम् ॥ रासे° ॥ ५ ॥
जलदपटलचलदिन्दुविनिन्दकचन्दनतिलकललाटम् ।
पीनपयोधरपरिसरमर्दननिर्दयहृदयकपाटम् ॥ रासे° ॥ ६ ॥
मणिमयमकरमनोहरकुण्डलमण्डितगण्डमुदारम् ।
पीतवसनमनुगतमुनिमनुजसुरासुरवरपरिवारम् ॥ रासे° ॥ ७ ॥

Gītāgovinda 2.1-7

END OF PAPER